

RESİM VE HEYKEL MÜZESİ
ve
RESİM VE HEYKEL MÜZELERİ DERNEĞİ
KÜLTÜR VE SANAT ÇİZELGESİ
MART 1980,

ÖZGÜN BASKI SANATÇISI

HARTMUT R. BERLINICKE SERGİSİ

AÇILIŞ: 14 MART 1980

ŞÜRE: 14 MART - 11 NİSAN 1980

ATATURK KÜLTÜR MERKEZİ SERGİ SALONU

AÇIK OTURUM

ÇAĞDAS MÜZEÇİLİK VE İSTANBUL RESİM
VE HEYKEL MÜZESİNİN SORUNLARI

ZAMAN: 28 MART 1980

CUMA, 16:00

YER: DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ
KONFERANS SALONU

KONUŞMACILAR: PROF.DR.İSMAİL TUNALI
YÖNETİMİNDE, NECATİ DOLUNAY,
SEZER TANSUĞ, PROF.NURULLAH
BERK, PROF.HÜSEYİN GEZER VE
DOÇ.DEV RİM ERBİL.

SANATSAL FİLM GÖSTERİLERİ

ZAMAN: CARŞAMBA GÜNLERİ 16:00

YER: İSTANBUL DEVLET TATBİKİ GÜZEL
SANATLAR YÜKSEK OKULU
ÜMİT DOĞANAY SALONU

DUYURU: SANAT GEZİSİ

ŞÜRE: 22 MAYIS - 1 HAZİRAN 1980

YER: İSTANBUL-İZMİR DATÇA-MARMARIS
FİNİKE-ANTALYA-FETHİYE-BODRUM
KUŞADASI-İZMİR-İSTANBUL

BİLGİ: RESİM VE HEYKEL MÜZESİ 61-42-99

RESİM VE HEYKEL MÜZESİ SORUNLARININ GÜNCELLİĞİ

Doç. Devrim ERBİL

Resim ve Heykel Müzesi Müdürü

Müzemizin ilk sorunu halka açık olmamasıdır. Uzun süreli açılış hazırlıkları sonunda 20 Ekim 1979 günü bir hafta süreyle özel önlem ve güvenlik koşulları altında açılabilen Müze yine kaderiyle ve yalnızlığıyla başbaşa kaldı.

Çağdaş Sanat Müzeciliği kapsamı içinde programladığımız çalışmaların tümü anlamsızlaştı; açıklayıcı, öğretici sergiler sanatçı rehberliğinde Müze gezileri, retrospektifler, uluslararası karşılıklı sergi girişimleri, film ve dia gösterileri, konserler, müze kafeteryası, açık hava sergileri, seminerler, kitaplık çalışmaları, sanatçı atölyeleri, konferanslar, vb.

Bunlar, amacı toplamak, korumak ve sergilemekten öte kültür yaşamına etkin olarak katılma işlevi yüklenen çağdaş sanat müzelerinin doğal görevleri arasındadır. Etkin çağdaş müzelerin büyük parasal olanaklarla yeterli ve çok sayıda elemanlarla başardığı bu denli çalışmalarını küçük bir gönüllü kadroyla, sınırlı kaynaklarla gerçekleştirmeye kararlı ve inançlıydık.

Neki kapılarımızı halka açamıyorduk. Görkemli bir sarayda bulunmamıza karşın günümüz müzecilik anlayışına uygun olmayan bir yapıdaydık. Üstelik Dolmabahçe Sarayının bu kesimine sabotaj ve yangın nedeniyle hiç bir zaman açılma izni verilmeyecekti.

İsteklerimiz içimizde düğümlendi. Çağdaş bir sanat müzesinin İstanbul kenti için yadsınamaz zorunluluğu ve gerekliliğine karşın çabalarımız sonuçsuz kaldı. Öncelikle müzenin yeri sorunu çözümlenmeliydi.

Müze Derneğimizin kuruluşu ve üyelerinin özverili katkıları müze konusunun çağdaş insan yaşamında çok yönlü anlam boyutları ile yeri olduğu inancımıza yürekli bir destek oldu. Çağdaş insan, çağdaş yaşam ortamında güncel olayların üstüne açıkabilmeli, yaşamı anlamlı, katlanabilir duruma getiren değerlerin farkına varabilmeliydi. Gerilim, tedirginlik ve bunalımlarını aşabilme gücünü bulabilmeliydi. Sürekli bölünen bir dünyanın birleştirici bir yanı olmalıydı.

Sanat, Uluslararası sevgi ve düşünce birliğinin tek umutlu yönü olarak görülüyor. Sanatın gelişeceği, tanıtılacağı yerler de sanat müzeleridir. Batıdaki müzelerin ve daha yeni biçimiyle kültür merkezlerinin günün her saatinde inanılmaz yoğunlukta seyirciyle dolup taşması bu nedenden ötürüdür. O halde bir an önce kentimizin yeni bir müze binasına kavuşması için çaba göstermemiz gerekir.

Resim ve Heykel Müzeleri Derneği bu gereksinimin öncül bir belirtisidir. Bu girişim çağdaş uygarlık düzeyinin altına düşme kavgasıdır.

Ankara Resim ve Heykel Müzesinin açılmasının yakınlaştığı günlerde İstanbul Resim ve Heykel Müzesinin sorunları bir kez daha güncellik kazanıyor.

1. İstanbul da uzun yıllar kapalı kalan bu müzenin varlığı tartışılır olma yolundadır.
2. Müzenin yapısal koşulları, içindeki koleksiyonu sağlıklı olarak korumaya elvermemektedir.
3. Eldeki olanaklarla alınan güvenlik ve yangın önlemleri bu denli önemli bir tarihsel yapıyı korumaya yetmemektedir.

Bu gerçekleri tüm sanatseverler, yetkililer, aydınlar ve kamu oyunun bilmesini istiyorum. Çözüm önerileri ve gerçekleşmesi geciktikçe neler kaybedildiğinin bilincine varmalıyız.

RESİM VE HEYKEL MÜZESİ VE ANA SORUNU

Prof.Dr. İsmail TUNALI

Resim Heykel Müzeleri Derneği Başkanı

Atatürk'ün emriyle 1937 yılında açılmış bulunan Türkiye'nin biricik görsel sanat müzesi uzun bir süredir kapalı bulunuyor. Geçen yüzyıldan beri Türk görsel sanatları alanında meydana getirilmiş en değerli yapıtları içine alan biricik ulusal bir kurumun süresiz olarak kapatılması, bir anlamda, Fransızlar için Louvre'un, İngilizler için National Gallery'nin, Avusturyalılar için Kunsthistorisches Museum'un ve Almanlar için Alte Pinakothek'in kapatılmasına benzer. Gerçi, Resim ve Heykel Müzesi, dünyanın bu sayılı müzeleriyle zenginlikçe hiç kuşkusuz karşılaştırılmaz. Ama, ulusal kültürümüz yönünden, Resim ve Heykel Müzesi de bizim için o derece değerli bir kültür kurumudur. Çünkü, bir ulusu ulus yapan kültür varlığını oluşturan en önemli yapı elemanlarından biri görsel sanatlardır. Görsel sanatlarda bir toplumun tüm duygu ve düşünüyü somutlaştırır. Ulusları tanımak için, onların görsel sanat birikimlerine, resim-heykel ürünlerine bakmak yeter. Toplumların duyguları, beğenileri, felsefeleri ve bilim anlayışları ve dünya görüşleri, en somut biçimde, onların görsel sanat yapıtlarında dile gelir. Leonardo, Michelangelo olmadan Renaissance'ı anhyabilir miyiz?

Kaldı ki, çağdaş müzecilik anlayışı müzeleri yalnız bir tarihsellik kategorisi içinde anlamıyor, belki de daha çok bir ulusal eğitim konumu olarak düşünüyor. Bu eğitsel nitelik, müzeleri içinde tüm kültür olaylarının yaşadığı, toplumla iç içe, canlı, yaşayan bir kültür varlığı olarak görüyor. Bu anlamda müzeler, tapkı üniversiteler gibi akademik-eğitsel kurumlardır. Ama, hiç kuşkusuz, müzelerin bu kültürel-eğitsel görevlerini yerine getirebilmeleri için, herşeyden önce onların uygun bir binaya sahip olmaları gerekir. Bina, bir anlamda onların varlık koşuludur. Resim ve Heykel Müzesi ile ilgili tüm kültürel etkinlikleri düzenlemek, yönetmek amacıyla kurulmuş olan "Resim-Heykel Müzeleri Derneği", ne yazık ki, bu etkinliklerini, süresiz kapalı bulunan Resim ve Heykel Müzesi binasının dışında sürdürmek gereğinde bulunuyor. Bu durum, büyük bir kültürel çelişkidir. Bu çelişkinin ortadan kaldırılmasının güncel bir sorun olan Resim ve Heykel Müzesinin bina sorununun çözülmesi gerekir. Derneğimiz, kültürel etkinlikleri düzenlemenin yanısıra, bu etkinliklerin içinde oluşacağı Müze bina sorununu çözümleneği de doğal üstlenmiş bulunuyor. Bu sorunun ideal çözümü, bize göre, çağdaş teknolojinin olanaklarından yararlanarak, kendisi de bir anıt olacak olan modern bir resim heykel müzesi binası yapmak yolundadır. Özellikle, Atatürk'ün kurduğu ve bugün yanmak tehlikesi karşısında süresiz kapanmış bulunan müze için, Atatürk'ün doğumunun 100. yılında böyle bir müze binasının temellerini atmak, sanırım ki, siyasal iktidarlar için de hem bir görev hem de kaçırılmıyacak bir şans olacaktır.

ULUSLARARASI SANAT ETKİLEŞİMİNDE İSTANBUL MODERN SANAT MÜZESİNİN İŞLEVSİZLİĞİ

Sezer Tansuğ.

Modern sanat müzeleri, yapıt toplama, koruma, sergileme, araştırma ve eğitim işlevlerini, ulusal bir görev anlayışı içinde yerine getirmenin yanısıra, bu görev anlayışını pekiştirmenin bir zorunluğu olarak uluslararası etkileşimde önemli rol oynayan yabancı sergileri kendi fiziksel mekân olanakları içinde değerlendirmekle yükümlüdürler. Her alanda olduğu gibi modern sanat alanında da bir ülkenin dış dünyaya kapalı kalması olanaksızdır. Ancak karşılıklı etkileşim fırsatları yaratılarak, sanatsal alanda her ulus kendi değer ölçülerini kavrar ve bu ölçülerin kaynaklandığı ulusal yaratma iradesi hakkında bilinçlenir. Uluslararası sanat etkileşiminde öngörülen üstün amaç sadece bundan ibarettir, hiç bir suretle bir ulusun, sanat alanında bir başka ulusun etki alanı içine girmesi anlamında ele alınamaz. Çünkü hiç bir ulusun sanatı, bir başkasından daha üstün nitelik taşımaz; bu kesin ve açık bir gerçektir.

Modern çağda uluslar ne eşit teknolojik düzeydedirler, ne de ekonomik olanaklar yönünden aralarında eşitlik sağlanabilmiştir. Bundan en çok ulusların yaratıcı iradesini temsil eden sanat tedirgindir çünkü sanat ne kadar yoksul bir ülke halkının iradesinden kaynaklanmış olursa olsun, etkinlik düzeyi yönünden en zengin ülkenin sanatından aşağı değildir ve çünkü sanat ulusal halk iradesinden kaynaklanmayı bildiği ve başardığı sürece insan onurunu da anıtlıştırmayı başarmaktadır.

Bina sorunu nedeniyle kuruluşundan bu yana 43 yıldır yükümlü olduğu işlevleri yeterince yapamayan İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi, açık bulundurulmasına olanak bulunamayan koşullarda, bir modern sanat müzesi olarak, modern bir mimari yapı anıtı içinde yer alabilme hakkını belirlemek için bir kamu oyu oluşumunu gereksinmektedir. Büyük lider Gazi'nin 1937 de Dolmabahçe Sarayının bir eki olan Velihaht dairesinde kurulmasını emrettiği müze, Gazinin geri kalan bir yıllık yaşamına yoğunluk denk sayılmalı ve Gazi'nin Dolmabahçe sarayında vefatından sonra artık yanbaşında içten içe yaşayarak duymasına olanak kalmayan bu çağdaş yapıtlar hazinesi mutlaka yeni bir yapıya taşınmalıydı. Sorunun bu özlü yanı kavranmamış ve yeni bir bina konusunda içine düşülen ihmal bugünkü ağır olanaksızlık boyutlarını yaratmıştır. Bu ağır olanaksızlık koşullarında bugün hâlâ mevcut binanın yeterliliğinden söz edenler yanılmaktadırlar.

Uluslararası sanat ilişkileri çerçevesinde, modern sanat müzesinin üstlendiği herhangi bir yabancı sergi, müzenin başlıca işlevleri yönünden mutlaka kendi fiziksel mekân olanakları içinde değerlendirilmelidir. Böyle bir sergi başka herhangi bir mekân içinde yer alabilir, ancak bunun bir modern sanat müzesinin işlevleri yönünden bir anlamı olmaz. Özellikle kendi koleksiyonunu halka göstermek ve bu koleksiyonun değer ve nitelikleri yönünde eğitici yükümlülüğünü yerine getiremeyen bir modern sanat müzesi, kendi sorumluluk alanı içine giren herhangi bir yabancı serginin başka bir mekânda yer almasıyla, çağdaş evrensel uygarlığa katılım hakkı bakımından, yaratıcı ulusal halk iradesinin horlanmışlığına dikkat çekmiş olur. İstanbul Atatürk Kültür Merkezinin böyle bir sergi için mekân tahsis etmiş olmasını, modern sanat müzesinin yeni ve modern bir yapı gereksinmesi yolunda kamu oyunun uyarılması girişimlerini destekleyen bir katkı olarak değerlendiriyoruz. Kesinlikle modern bir yapı gereksinildiği hususunda ısrar ediyoruz, çünkü koleksiyonun modern sanat yapıtlarından oluşan niteliği bunu gerektirmektedir.

İSTANBUL
DEVLET
GÜZEL SANATLAR
AKADEMİSİ

HARTMUT R. BERLINICKE HAKKINDA

1942 de Berlinde doğan sanatçı, Almanya'da Bremen kentinin yakınında Wildeshausen'de yaşamakta, ve sahibi bulunduğu bir galeriyi yönetmektedir.

1965 'ten sonra sanatçı olarak yaşamını sürdüren Berlinicke 1968 senesinde gravür tekniğini çalışmaya başlamış, kendi kendini yetiştirmiş bir sanatçıdır.

Eserlerini Almanyanın bir çok kentinde kişisel ve gurup sergilerinde sergilemiş; yine bir çok eserleri müzelerin koleksiyonlarındadır. Trieste Bienalında 1971 de altın, 1973 de gümüş, 1975 de yine altın, Frechen Milletlerarası Bienalinde 1974 özgün baskı madalyasını almıştır.

Kendi sanatı hakkında, "Beni etkileyen, benim için değeri olan bir çok olayları hayattan alır, belleğimde uzun süre sakladıktan sonra, sanatçı olarak işime başlar, çinko levhaya çizer, siler, böylelikle izlenimlerimi levha üzerinde belgelendiririm," demektedir.

